

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Π.Ε. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Λαμία 22- 07-2016
Αρ.Πρωτ.: 6910/115974

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΤΜΗΜΑ : Ποιοτικού & Φυτ/κού Ελέγχου
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Ελ. Βενιζέλου 1
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 35100 ΛΑΜΙΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ : Γ. Τζίγκα, Γ. Τσόκανος
ΤΗΛ. : 22313-53172, 53170
FAX : 2231353127

2^ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (Π.Ε) ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

1. Στόχοι

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής της Π.Ε. Φθιώτιδας, σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας, εκδίδει το παρόν Δελτίο Γεωργικών Προειδοποιήσεων με βάση τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από το δίκτυο παρακολούθησης που έχει εγκατασταθεί στο Νομό μας και τις επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες που πραγματοποιούνται σε βαμβακοφυτείες.

Απευθύνεται στους βαμβακοπαραγωγούς, με σκοπό την ενημέρωσή τους για την αποτελεσματική φυτοπροστασία της βαμβακοκαλλιέργειας τους και αφορά το χρονικό διάστημα από την έναρξη της ανθοφορίας και μέχρι την καρπώδηση του 50% των ανθέων.

2. Διαπιστώσεις

2.1 Την εποχή αυτή οι όψιμες βαμβακοκαλλιέργειες βρίσκονται στο στάδιο έναρξης της ανθοφορίας και οι πρώιμες στο στάδιο έναρξης της καρπώδησης των ανθέων.

2.2 Οι συλλήψεις των ακμαίων του **πράσινου σκουληκιού** στο δίκτυο φερομονικών παγίδων ήταν σχετικά χαμηλές με **εξαιρέση** τις περιοχές Ανθήλη (Αξελού), Γοργοπόταμος (Δέντρος), Κάτω Καλύβια Λαμίας(Σουλάκι), Μεξιάτες (Ανυδρα) και Λευκοχώρι (Παληόγουρνα και Άγιος Γεώργιος) στις οποίες κατά το πρώτο δεκαήμερο Ιουλίου είχαμε ιδιαίτερα **αυξημένες συλλήψεις ακμαίων πράσινου σκουληκιού**, ενώ στις τελευταίες μετρήσεις παρουσιάζουν μείωση στις περισσότερες περιοχές από αυτές.

2.3 Οι συλλήψεις των ακμαίων του **ρόδινου σκουληκιού** στο δίκτυο φερομονικών παγίδων ήταν χαμηλές με **εξαιρέση** την περιοχή Βαθύκοιλο (κάμπρος).

2.4 Οι επιτόπιες παρατηρήσεις και οι δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν από τους γεωπόνους της υπηρεσίας μας στις περιοχές που εμφανίζουν αυξημένη δραστηριότητα ακμαίων του **πράσινου σκουληκιού**, έδειξαν πληθυσμούς προνυμφών σε χτένια, άνθη και καρύδια από μηδενικούς έως κοντά στο κατώτερο όριο επέμβασης (5 προνύμφες ανά 100 φυτά στις περιοχές Κάτω Καλύβια Λαμίας τοποθ. Σουλάκι, Ανθήλη τοποθ. Αξελού).

2.5 Οι επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν για το **ρόδινο σκουλήκι**, δεν έδειξαν προσβολές στα άνθη (ροζέτες).

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Στο στάδιο αυτό από την έναρξη της ανθοφορίας και μέχρι την καρπώδηση του 50% των ανθέων, προτείνεται στους βαμβακοπαραγωγούς όπως:

- Να κάνουν ορθολογική χρήση των αζωτούχων λιπασμάτων και του νερού, προκειμένου τα φυτά να μην είναι ελκυστικά (υπερβολική βλάστηση) για την ανάπτυξη επιβλαβών οργανισμών κυρίως του πράσινου σκουληκιού και για να επιτευχθεί η επιθυμητή πρωιμότητα των βαμβακοκαλλιεργειών.
- Εφαρμογή ρυθμιστών ανάπτυξης των φυτών (meriquat chloride 5SL), με δόση 25-70 κυβικά εκατοστά/στρέμμα, αναλόγως της γονιμότητας των εδαφών και του ύψους των φυτών και στη συνέχεια να γίνεται άρδευση.
- Να παρακολουθούν κάθε 3-4 μέρες την βαμβακοκαλλιέργειά τους, προκειμένου να διαπιστώνουν τις πυκνότητες των πληθυσμών και τις ζημιές των εντόμων, ώστε **να επεμβαίνουν όταν φτάσουν οι πληθυσμοί στα όρια επέμβασης**, όπως παρακάτω:

Λύγκος: 5 άτομα κατά μέσο όρο (κ.μ.ο.) ανά 100 φυτά.

Τετράνυχος: όταν στη δειγματοληψία εμφανίζεται τετράνυχος στο 30-50% κ.μ.ο. των φύλλων του δείγματος.

Αλευρώδης: όταν διαπιστωθούν διακόσια (200) άτομα αλευρώδη κ.μ.ο., ανά 100 φύλλα.

Αφίδες (Μελίγκρες): η ύπαρξη είκοσι πέντε (25) ατόμων κ.μ.ο. ανά φύλλο, σε δείγμα 100 φύλλων.

Πράσινο σκουλήκι:

α) Στάδιο ανθοφορίας – καρποφορίας, 1^η γενεά, διάρκειας μέχρι περίπου τέλος Ιουλίου: οι 6-8 νεαρές προνύμφες κ.μ.ο. ανά 100 φυτά ή εναλλακτικά μία (1) νεαρή προνύμφη κ.μ.ο. στα φυτά ενός (1) μέτρου επί της γραμμής. Οι προνύμφες πρέπει να είναι 1^{ου} και 2^{ου} σταδίου και μήκους μέχρι 1 εκατοστό.

β) Στάδιο καρποφορίας, 2^η γενεά, περίπου από αρχές Αυγούστου: οι 4 νεαρές προνύμφες 1^{ου} και 2^{ου} σταδίου, μήκους μέχρι 1 εκατοστό κ.μ.ο., ανά 100 φυτά ή εναλλακτικά μία (1) νεαρή προνύμφη κ.μ.ο. στα φυτά γραμμής μήκους ενάμιση (1,5) μέτρου.

Ρόδινο σκουλήκι: η προσβολή 20% στα άνθη (εμφάνιση μορφής «ροζέτας») ή όταν διαπιστωθούν, στο εσωτερικό νεαρών καρυδιών ηλικίας 2 εβδομάδων, 5-8 προνύμφες ρόδινου σκουληκιού στα 100 καρύδια.

Για το πράσινο σκουλήκι:

- Στις περιοχές και ιδιαίτερα σε αυτές με αυξημένο αριθμό συλλήψεων ακμαίων (πεταλούδων) πράσινου σκουληκιού, να είναι διαρκώς σε επιφυλακή, να παρακολουθούν επισταμένως κάθε 3-4 ημέρες την καλλιέργεια τους για τυχόν προσβολές από προνύμφες και να προβαίνουν σε ψεκασμό μόνο εάν διαπιστωθεί η παρουσία ζωντανών προνυμφών :
α) στο στάδιο ανθοφορίας-καρποφορίας σε ποσοστό 6-8 ζωντανές προνύμφες (σκουλήκια μήκους μέχρι 1 εκατοστό) ανά 100 φυτά, επιλεγμένα τυχαία από όλη την έκταση της φυτείας, ή πάνω από μία (1) νεαρή προνύμφη κ.μ.ο. στα φυτά γραμμής μήκους ενός (1) μέτρου και
β) στο στάδιο καρποφορίας σε ποσοστό 4 νεαρές ζωντανές προνύμφες μήκους μέχρι 1 εκατοστό κ.μ.ο., ανά 100 φυτά ή μία (1) νεαρή προνύμφη κ.μ.ο. στα φυτά ενάμιση (1,5) μέτρου επί της γραμμής. Οι προνύμφες πρέπει να είναι 1^{ου} και 2^{ου} σταδίου και μήκους μέχρι 1 εκατοστό.
- Να δοθεί περισσότερη προσοχή στις όψιμες καλλιέργειες, όπου η παρουσία τρυφερών βλαστικών οργάνων (χτένια, άνθη και νεαρά καρύδια), ευνοεί την εμφάνιση του πράσινου σκουληκιού.
- Στις βαμβακοκαλλιέργειες που βρίσκονται σε παραποτάμιες περιοχές, οι παραγωγοί να βρίσκονται σε αυξημένη ετοιμότητα και να επιθεωρούν την καλλιέργεια τους (χτένια, άνθη, καρύδια) σχολαστικά κάθε 2-3 μέρες, διότι το μικροκλίμα των περιοχών αυτών ευνοεί την ανάπτυξη του πράσινου σκουληκιού.
- Για την προστασία των φυσικών εχθρών του πράσινου σκουληκιού, προτείνεται η χρήση εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών, τα οποία με τον τρόπο και το φάσμα δράσης τους, κατά την εφαρμογή στην βαμβακοκαλλιέργεια, είναι τα φιλικότερα προς τα ωφέλιμα έντομα αυτής, όπως εγκεκριμένα σκευάσματα του *Bacillus thuringiensis*, Spinosad, Diflubenzuron, Emamectin benzoate, Chlorantraniliprole και Chlorantraniliprole + Lambda Cyhalothrin και όσα εγκριθούν μελλοντικά.

Για το ρόδινο σκουλήκι:

Συστήνεται στους παραγωγούς και ιδιαίτερα στις περιοχές με αυξημένο αριθμό συλλήψεων ακμαίων ρόδινου σκουληκιού, να είναι διαρκώς σε επιφυλακή, να παρακολουθούν επισταμένως κάθε 3-4 ημέρες την καλλιέργεια τους για τυχόν προσβολές από προνύμφες και να προβαίνουν σε ψεκασμό με ένα κατάλληλο και εγκεκριμένο εντομοκτόνο, μόνο όταν διαπιστώνουν πάνω από είκοσι (20) προσβεβλημένα άνθη (ροζέτες), σε τυχαίο δείγμα εκατό (100) ανθέων, από τουλάχιστον πέντε (5) αντιπροσωπευτικά σημεία της καλλιέργειας ή όταν βρεθούν 5-8 ζωντανές προνύμφες, κ.μ.ο., στο εσωτερικό 100 νεαρών καρυδιών ηλικίας δύο (2) εβδομάδων, σε δείγμα που λήφθηκε κατά την διαγώνιο του αγρού. Η εξέταση των καρυδιών θα πρέπει να είναι προσεκτική, διότι είναι δύσκολη η διάκριση της προσβολής, καθώς και της προνύμφης στα πρώτα στάδια ανάπτυξής της.

4. Εφαρμογή ψεκασμών με Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα(Φ.Π)

Ως ορθή πρακτική θεωρείται, να αφήσουμε τη θανάτωση του πράσινου σκουληκιού στη βιολογική δραστηριότητα των φυσικών εχθρών του (ωφέλιμα έντομα), οι οποίοι θηρεύουν τα αυγά και τις προνύμφες του.

Οι συλλήψεις ακμαίων (πεταλούδων) στις φερομονικές παγίδες δεν αποτελούν κριτήριο για την εφαρμογή επέμβασης με φυτοπροστατευτικά, αλλά μέσο πρόγνωσης και βοηθούν στον προσδιορισμό των περιόδων δραστηριότητας των ακμαίων. Κριτήριο για την απόφαση λήψης ή όχι μέτρων αντιμετώπισης, είναι μόνο τα αποτελέσματα των επιτόπιων παρατηρήσεων και των δειγματοληψιών στα όργανα των φυτών (νεαρά φύλλα, χτένια, άνθη, καρύδια).

Την περίοδο αυτή δεν συνιστώνται επεμβάσεις με Φ.Π στις βαμβακοφυτείες, χωρίς έλεγχο της πυκνότητας των επιβλαβών εντόμων και τη διαπίστωση των παραπάνω αναφερόμενων κατά περίπτωση ορίων επέμβασης, διότι άστοχοι και άκαιροι ψεκασμοί αποβαίνουν εις βάρος της εξέλιξης της καλλιέργειας, της παραγωγικότητας και οικονομικότητας αυτής, του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας.

Αν χρειαστεί να γίνουν επεμβάσεις με Φ.Π., να χρησιμοποιούνται μόνο εγκεκριμένα για την καλλιέργεια του βαμβακιού Φ.Π., τα οποία αναφέρονται στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΥΠ.Α.Α. & Τροφίμων(<http://www.minagric.gr>).

Όπου χρειαστεί να γίνουν χημικές επεμβάσεις, αυτές να γίνονται μετά την δύση του ηλίου και κατά τις νυκτερινές ώρες, διότι οι προνύμφες και οι πεταλούδες του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού δραστηριοποιούνται κυρίως τη νύκτα, αλλά και για την προστασία των μελισσών.

Οι βαμβακοπαραγωγοί να ενημερώνουν για κάθε επικείμενο ψεκασμό τους μελισσοκόμους.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- 1) Οι εντομολογικές προσβολές από το πράσινο σκουλήκι είναι συνήθως τοπικές και περιορισμένης έκτασης, γεγονός που σημαίνει, ότι ακόμη και στο ίδιο βαμβακοχώραφο, το ποσοστό προσβολής από το έντομο μπορεί να διαφέρει σημαντικά από σημείο σε σημείο. Για το λόγω αυτό, η ανάγκη για χημική επέμβαση πρέπει να εκτιμάται προσεκτικά σε επίπεδο κάθε χωραφιού.
- 2) Οι όποιες μη σημαντικές ζημιές στα όργανα (χτένια, άνθη) στα πρώτα στάδια ανάπτυξης της καλλιέργειας, προλαβαίνουν να αντισταθμιστούν σταδιακά με τη δημιουργία νέων οργάνων.
- 3) **Οι βαμβακοπαραγωγοί είναι αποκλειστικά και μόνοι υπεύθυνοι για την επιλογή των επεμβάσεων, σχετικά με τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, τον τρόπο και το χρόνο εφαρμογής τους στις συνθήκες της καλλιέργειάς τους, καθώς και για τους λοιπούς χειρισμούς, που συμβάλουν στις ποσοτικές και ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειας.**
- 4) Για οποιοδήποτε πρόβλημα της καλλιέργειας, οι βαμβακοπαραγωγοί μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Υπηρεσίας μας στα τηλ.2231-3-53172, 2231-3-53170 καθώς και στο Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών& Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας, στο τηλέφωνο 2421066525.
- 5) Επίσης, οι συνάδελφοι Γεωπόνους των Καταστημάτων Γεωργικών Φαρμάκων κ.α., που πιθανόν εντοπίσουν σημαντική προσβολή ή ανησυχητικό αριθμό συλληφθέντων ατόμων σε φερομονικές παγίδες, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν άμεσα με την Υπηρεσία μας, έτσι ώστε σε συνεργασία μαζί τους, να εκδοθεί προειδοποίηση για την προστασία των βαμβακοκαλλιεργειών.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Σε κάθε περίπτωση να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την αναλογία χρήσης, την συνδυαστικότητα, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, το διάστημα μεταξύ τελευταίας επέμβασης και συγκομιδής και τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης.
- Σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 10 του ν. 4036/2012(ΦΕΚ 8^Α) όποιος χρησιμοποιεί μη εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα υπόκειται σε διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.
- Τα εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά αναφέρονται στην Ηλεκτρονική βάση δεδομένων του ΥΠ.Α.Α.& Τροφίμων (<http://www.minagric.gr>) και από αυτά γίνεται η επιλογή προς χρήση.

**Με εντολή Αντιπ/ρχη Π.Ε. Φθιώτιδας
Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης α.α**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΙΓΚΑ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

- ΠΡΟΣ:**
1. Περιφ/κό Κέντρο Προστασίας Φυτών
και Ποιοτικού Ελέγχου Μαγνησίας
Τμήμα προστασίας φυτών
Τορούτζια – Νικολαΐδη
383 34 Πεδίο Άρεως – ΒΟΛΟΣ (**αποστολή με email**)
  2. Δήμοι : Λαμιέων, Στυλίδας, Μακρακώμης, Δομοκού,
Λοκρών, Μώλου – Αγ. Κων/νου,
Αμφίκλειας – Ελάτειας.
(**με την παράκληση να τοιχοκολληθεί
στα Δημοτικά καταστήματα**)
(**αποστολή με email**)-ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
  3. Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε Φθιώτιδας
Τμήμα Φυτικής και Ζωϊκής παραγωγής κ.Αλεξίου Δ.
(**αποστολή με email**)-ΟΙΚΟΘΕΝ
  4. Γραφεία Αγροτικής Οικονομίας Π.Ε. Φθιώτιδας
(**αποστολή με email**)-ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
  5. Α.Σ: Λαμίας, Στυλίδας, Αμφίκλειας, Αταλάντης
(**αποστολή με email**)- ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
  6. Αγροτικό Συν/σμό Ελάτειας - ΕΛΑΤΕΙΑ
(**αποστολή με email**)-ΕΔΡΑ ΤΟΥ
  7. Καταστήματα Εμπορίας Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων
Π.Ε Φθιώτιδας (**αποστολή με email**) – ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ
  8. Πρόεδρο Παμφθιωτικού Συλλόγου Αγροτών
κ. Δημογιάννη Δημ.(Μακεδονίας 6 – 351 00 ΛΑΜΙΑ)
  9. Τοπικά Μέσα Ενημέρωσης
(**αποστολή με email**) – ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ

- ΚΟΙΝ.:**
- A) Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
Γεν. Δ/ση Βιώσιμης Φυτικής Παραγωγής
Δ/ση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής
Τμήμα Προστασίας Φυτών
Λ. Συγγρού 150 – 176 71 ΚΑΛΛΙΘΕΑ
(**αποστολή με email**)
- B)
1. Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Φθιώτιδας
κ. Ευθ. Καραΐσκο (**αποστολή με email**)
  2. Γενικό Δ/ντή Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας
& Κτηνιατρικής κ. Στ. Τσελά (**αποστολή με email**)
  3. Δ/ντή Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
κ. Κ. Κούτρα (**αποστολή με email**)
  4. Δ/ντή Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής
Π.Ε. Φθιωτιδας κ. Δημ. Ρίζο (**αποστολή με email**)
ΕΔΡΕΣ ΤΟΥΣ